

**Konsultatīvās padomes un citi dialoga mehānismi –
mazākumtautību efektīvas līdzdalības piemēri**
(EP Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu
tiesību īstenošanu 15. pants)

Anhelita Kamenska, Latvijas Cilvēktiesību centrs

Mazākumtautību konsultatīvo padomju panākumi, problēmas un izaicinājumi
26.-27.09.2013 Rīga, Latvija

Starptautiskie cilvēktiesību dokumenti

- Tiesības uz personu, kas pieder pie mazākumtautībām, **līdzdalību** ir nostiprinātas vairākos starptautiskajos cilvēktiesību dokumentus

EP Vispārējā konvencija par nacionālo minoritāšu tiesību aizsardzību

- **15. pants**
- Puses apņemas radīt nepieciešamos apstākļus, lai personas, kuras pieder pie nacionālajām minoritātēm varētu **efektīvi piedalīties kultūras, sociālajā un ekonomiskajā dzīvē, kā arī sabiedriskajā dzīvē (public life), īpaši tad, kad skartas minoritātes.**

EP Vispārējā konvencija par nacionālo minoritāšu tiesību aizsardzību

Konvencijas atslēgas pants

- Personu, kas pieder pie mazākumtautībām, līdzdalības pakāpe visās dzīves sfērās – viens no sabiedrības plurālisma un demokrātijas rādītājiem
- Valstīm pozitīvs pienākums – jānodrošina apstākļi efektīvai līdzdalībai, kā to vislabāk sasniegt – valsts ziņā

15.pants

- autonomi pants
- saistāms ar visiem Mazākumtautību tiesību aizsardzības pantiem

(izglītība, minoritāšu valodu lietošana, pilsonība, u.c.)

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Mazākumtautību tiesību aizsardzības konvencija

- Komitejas viedoklis Nr. 2 par personu, kas pieder pie mazākumtautībām **efektīva līdzdalība kultūras, sociālajā un ekonomiskajā dzīvē, kā arī sabiedriskajā dzīvē (public life)**
- (valstu ziņojumu 1999.-2007.gadi rezultātā – normas interpretācija)

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Politiska līdzdalība

- Līdzdalības principa nostiprināšana valsts konstitūcijā un likumdošanā
- Autonomija, decentralizācija
- Pārstāvniecība parlamentā, citās vēlētajās institūcijās (pašvaldības)
- Līdzdalība vēlēšanās
- Minoritāšu politiskās partijas
- Pārstāvniecība izpildvarā un pārvaldē
- Īpašas struktūras
- **Konsultatīvas struktūras (padomes, u.c.)**

Konsultatīvas struktūras

- Statuss - likumā noteiktam/saistošam/regulējošam dokumentam
- Ar likumu noteikts pienākums konsultēties ar šīm struktūrām
- Pārstāvniecība – iekļaujoša/pārstāvnieciska, proporcijas (minoritātēm – vairākums), padomju locekļu izvēle, izvēles mehānismi (neatkarība no valdības, konsultējoties ar minoritātēm)

Konsultatīvas struktūras

- Skaidri definēts mandāts
- Reāla un efektīva lēmumu ietekmēšana pretēji formālai uzklaušīšanai
- Regulāra un institucionalizēta līdzdalība, nevis tikai *ad hoc* tikšanās
- Iespējas darboties (resursi)
- Rīcībspējas celšanas pasākumi

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Čehijas Republika

- 2001.gada likums par Nacionālo minoritāšu pārstāvju tiesībām
- Nacionālo minoritāšu komiteju izveidi – pašvaldību līmenī (minoritātes - 10% no iedzīvotāju sastāva), reģionālā līmenī (5%)
- 8 gadu laikā tikai 69 komitejas 283 pašvaldībās

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Čehijas Republika

- Nacionālo minoritāšu padome – pārslav visas atzītās nacionālās minoritātes un valdības ministrijas – atbild par minoritāšu politikas izstrādi, ieviešanu un uzraudzību
- Reizi ceturksnī, ikgadējas atskaites valdībai par darbību un izskatāmajiem pamatjautājumiem, aktīva loma – iesaistīties neatrisinātu jautājumu aktualizēšanā; likumdošanas iniciatīva (divvalodīgas zīmes pašvaldībās)

Rumānija

Nacionālā minoritāšu padome – ar padomi ne vienmēr notiek konsultācijas, kas skar minoritātes

Gadījumi, kad padomes locekļu viedoklis vienots, ne vienmēr ņemts vērā

Ieteikums – ja valdība nepieņem padomes viedokli, obligāti sniegt skaidrojumus, argumentēt nostāju

Vācija

- Regulāras konferences – EP Mazākumtautību tiesību aizsardzības konvencijas un EP Reģionālās vai minoritāšu valodu hartas ieviešanas uzraudzība
- Bundestāga “darba grupa par nacionālajām minoritātēm”
- Federālās konsultatīvās padomes dāņu, sorbu, frīziešu minoritāšu jautājumos

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Somija

- Romu Jautājumu Konsultatīvās padomes – tikai 50% no nacionālo un reģionālo padomju locekļiem pārstāv Romu kopienas, pārējie – valdības struktūras

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Dānija

- Vācu minoritātes pārstāvji – atzinīgi vērtēja divu konsultatīvo padomju nozīmīgo lomu
- Ļoti apmierināti ar sadarbību ar Dānijas varas iestādēm - īpaši savstarpējās uzticības dēļ, kas ļauj pieņemt risinājumus, kas panākti sarunu rezultātā